

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (ceturtā palāta)

2017. gada 25. oktobrī*

[Teksts labots ar 2017. gada 21. novembra rīkojumu]

Apelācija – Valsts atbalsts – Atbalsts, ko Itālijas Republika piešķirusi piena ražotājiem – Atbalsta shēma, kas saistīta ar piena nodevas atmaksu – Nosacījumu lēmums – Lēmums, ko Eiropas Savienības Padome pieņēmusi, pamatojoties uz LESD 108. panta 2. punkta trešo daļu – Regula (EK) Nr. 659/1999 – 1. panta b) un c) punkts – Pastāvošs atbalsts – Jauns atbalsts – Jēdzieni – Pastāvoša atbalsta grozīšana, pārkāpjot nosacījumu, kas nodrošina atbalsta saderību ar iekšējo tirgu

Lietā C-467/15 P

par apelācijas sūdzību atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 56. pantam, kas iesniegta 2015. gada 3. septembrī,

Eiropas Komisija, ko pārstāv *V. Di Bucci* un *P. Nēmečková*, pārstāvji,

apelācijas sūdzības iesniedzēja,

otra lietas dalībiece –

Itālijas Republika, ko pārstāv *G. Palmieri*, pārstāve, kurai palīdz *S. Fiorentino* un *P. Grasso*, *avvocati dello Stato*,

prasītāja pirmajā instancē.

TIESA (ceturtā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], tiesneši K. Vajda [*C. Vajda*] (referents), E. Juhāss [*E. Juhász*], K. Jirimēe [*K. Jürimäe*] un K. Likurģs [*C. Lycourgos*],

ģenerālvokāts M. Vatelē [*M. Wathelet*],

sekretāre V. Džakobo-Peironnela [*V. Giacobbo-Peyronnel*], administratore,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2016. gada 10. novembra tiesas sēdi,

noklausījusies ģenerālvokāta secinājumus 2017. gada 18. janvāra tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – itāļu.

Spriedums

- 1 Ar apelācijas sūdzību Eiropas Komisija lūdz atcelt Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2015. gada 24. jūnija spriedumu Itālija/Komisija (T-527/13, turpmāk tekstā – “pārsūdzētais spriedums”, EU:T:2015:429), ar kuru tā, pirmkārt, daļēji atcēla Komisijas 2013. gada 17. jūlija Lēmumu 2013/665/ES par valsts atbalstu SA.33726 (11/C) [*ex* SA.33726 (11/NN)], ko piešķirusi Itālija (piena nodevas maksājuma atlikšana Itālijā) (OV 2013, L 309, 40. lpp.; turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”), un, otrkārt, prasību pārējā daļā noraidīja.

Athilstošās tiesību normas

Regula (EK) Nr. 659/1999

- 2 Padomes 1999. gada 22. marta Regulas (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus [LESD 108.] panta piemērošanai (OV 1999, L 83, 1. lpp.), 1. panta b) punkta ii) apakšpunktā “pastāvošs atbalsts” ir definēts kā “atļauts atbalsts, t.i., atbalsta shēmas un individuāls atbalsts, ko atļāvusi Komisija vai Padome”.
- 3 Saskaņā ar šīs regulas 1. panta c) punktu “jauns atbalsts” ir “atbalsts, t.i., atbalsta shēmas un individuāls atbalsts, kas nav pastāvošs atbalsts, tostarp pastāvoša atbalsta grozījumi”.

Regula (EK) Nr. 794/2004

- 4 Komisijas 2004. gada 21. aprīļa Regulas (EK) Nr. 794/2004, ar ko īsteno Regulu [...] Nr. 659/1999 (OV 2004, L 140, 1. lpp., un labojums – OV 2004, L 286, 3. lpp.), 4. panta 1. punktā ir noteikts:

“[Regulas Nr. 659/1999] 1. panta c) punkta nolūkiem izmaiņas esošajā atbalstā ir jebkādas pārmaiņas, izņemot pilnībā formāla vai administratīva rakstura izmaiņas, kas nevar ietekmēt novērtējumu par atbalsta pasākuma saderību ar kopējo tirgu. Tomēr esošas atbalsta shēmas sākotnējā budžeta palielinājumu par summu līdz 20 % apmērā neuzskata par esoša atbalsta izmaiņām.”

Tiesvedības priekšvēsture un apstrīdētais lēmums

- 5 Tiesvedības priekšvēsturi Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 1.–8. punktā ir rezumējusi šādi:

“1 Lai Itālijas piena ražotāji varētu samaksāt papildnodevu EUR 1 386 475 000 apmērā, kas ir jāmaksā Eiropas Savienībai par to, ka ir pārsniegta piena kvota, kura Itālijas Republikai piešķirta laikposmā no 1995./1996. līdz 2001./2002. tirdzniecības gadam, šī dalībvalsts lūdza Eiropas Savienības Padomi atļaut tai ieviest valsts atbalsta shēmu saskaņā ar EKL 88. panta 2. punkta trešo daļu.

2 Ar 2003. gada 16. jūlija Lēmumu 2003/530/EK par tā atbalsta saderību ar kopējo tirgu, ko Itālijas Republika ir paredzējusi piešķirt saviem piena ražotājiem (OV [2003], L 184, 15. lpp.; turpmāk tekstā – “Padomes lēmums”), Padome šai dalībvalstij atļāva “pašai samaksāt [Savienībai] summu, kas ražotājiem ir jāmaksā [Savienībai] kā papildnodeva par pienu un piena produktiem attiecībā uz laikposmu no 1995./1996. līdz 2001./2002. tirdzniecības gadam” (Padomes lēmuma 1. pants). Tā arī ļāva tai “[atļaut ieinteresētajām personām] vairāku gadu gaitā samaksāt parādu [attiecībā pret Itālijas Republiku] atlikta maksājuma veidā, nepiemērojot procentu likmi” (Padomes lēmuma 1. pants).

3 Šim paziņojumam par saderību bija izvirzīti divi nosacījumu kopumi. Pirmkārt, Padome lika Itālijas iestādēm deklarēt summu, kas atbilst papildnodevai, kāda piena ražotājiem ir jāmaksā Eiropas Lauksaimniecības virzības un garantiju fondam (ELVGF), no vienas puses, un Savienībai

neatmaksāto parādu un ar to saistītos procentus atskaitīt no ELVGF finansētajiem izdevumiem, no otras puses (Padomes lēmuma 2. pants). Otrkārt, tā pieprasīja, lai piena ražotāji pilnībā atmaksātu savu parādu Itālijas Republikai, veicot nemainīgus gada maksājumus, no vienas puses, to darot laikposmā, kas nepārsniedz četrpadsmit gadus, sākot no 2004. gada 1. janvāra, no otras puses (Padomes lēmuma 1. pants).

- 4 Šajā kontekstā Itālijas iestādes pieņēma 2003. gada 28. marta *decreto-legge n. 49, riforma della normativa in tema di applicazione del prelievo supplementare nel settore del latte e dei prodotti lattiero-caseari* (Lēģislatīvais dekrēts Nr. 49 par tiesiskā regulējuma reformu saistībā ar papildnodevas piemērošanu piena un piena produktu nozarē; 2003. gada 31. marta *GURI* Nr. 75, 4. lpp.), kā arī *decreto ministeriale del 30 luglio 2003, disposizioni per il versamento del prelievo supplementare, dovuto e non versato per i periodi dal 1995/1996 al 2001/2002 di cui all'art. 10, comma 34, della legge n. 119/2003* (Ministrijas 2003. gada 30. jūlija dekrēts par noteikumiem papildnodevas samaksai, kas ir jāmaksā un nav samaksāta par laikposmu no 1995./1996. līdz 2001./2002. gadam un kas ir paredzēta Likuma Nr. 119/2003 10. panta 34. daļā; 2003. gada 8. augusta *GURI* Nr. 183, 33. lpp.). Abu šo tiesību aktu noteikumos būtībā ir paredzēts, ka Itālijas Republikas samaksāto papildnodevas summu piena ražotāji tai pilnībā atmaksā bez procentiem nemainīgu gada maksājumu veidā, kas ir sadalīti laikposmā, kurš nepārsniedz četrpadsmit gadus (turpmāk tekstā – “pa daļām veicamu maksājumu sistēma”).
- 5 Pēc šo noteikumu vairākkārtējas grozīšanas [...] Itālijas iestādes pieņēma 2011. gada 26. februāra *legge n. 10, Conversione in legge, con modificazioni, del decreto-legge 29 dicembre 2010, n. 225, recante proroga di termini previsti da disposizioni legislative e di interventi urgenti in materia tributaria e di sostegno alle imprese e alle famiglie* (Likums Nr. 10, ar ko ar grozījumiem par likumu pārveido 2010. gada 29. decembra Lēģislatīvo dekrētu Nr. 225, ar kuru pagarina tiesību aktos paredzētos termiņus un steidzamos pasākumus nodokļu jomā, kā arī atbalstu uzņēmumiem un ģimenēm; 2011. gada 26. februāra *GURI* Nr. 47 kārtējais pielikums Nr. 53), kas stājās spēkā nākamajā dienā. Ar to Lēģislatīvā dekrēta Nr. 225 1. pantā tika ietverts 12.*duodecies* punkts, kurā ir paredzēts, ka, “lai pārvarētu smago krīzi piena nozarē, līdz 2011. gada 30. jūnijam ir atļikti termiņi to summu samaksai, kuru termiņš ir 2010. gada 31. decembris, kas ir paredzēti pa daļām veicamo maksājumu plānos, kuri ir paredzēti Lēģislatīvajā dekrētā Nr. 49” un turpmākajā tiesiskajā regulējumā (turpmāk tekstā – “maksājuma atlikšana”).
- 6 Itālijas iestādes informēja [...] Komisiju, ka šī pasākuma “subsīdijas ekvivalents” tika ieskaitīts *de minimis* atbalstā, kas šai dalībvalstij ir paredzēts Komisijas 2007. gada 20. decembra Regulas (EK) Nr. 1535/2007 par [LESD 107.] un [108.] panta piemērošanu *de minimis* atbalstam lauksaimniecības produktu ražošanas nozarē (OV [2007,] L 337, 35. lpp.) pielikumā. [...]
- 7 Ar 2012. gada 11. janvāra Lēmumu C(2011) 10055 *final* par valsts atbalstu SA.33726 (11/C) (ex SA.33726 (11/NN)) – Piena nodevas maksājuma atlikšana Itālijā, kura kopsavilkums tika publicēts *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* 2012. gada 10. februārī (OV [2012], C 37, 30. lpp.), Komisija uzsāka LESD 108. panta 2. punktā paredzēto procedūru. Pirmkārt, tā būtībā norādīja, ka tai ir šaubas par samaksas atlikšanas kvalifikāciju, ņemot vērā LESD 107. pantu, kā arī par šī pasākuma saderību ar iekšējo tirgu. Otrkārt, tā apgalvoja, ka šī maksājuma atlikšana bija saistīta ar vienu no Padomes lēmumā paredzētajiem nosacījumiem pārkāpumu, ka šis pārkāpums visu Itālijas iestāžu izveidoto pa daļām veicamu maksājumu sistēmu pārveidoja par jaunu atbalstu, ciktāl tas attiecās uz piena ražotājiem, kas bija saņēmuši maksājuma atlikšanu, un ka arī šī jaunā atbalsta saderība ar iekšējo tirgu vairs nebija pierādīta.
- 8 Ar [apstrīdēto] lēmumu Komisija pēc informācijas apmaiņas ar Itālijas iestādēm administratīvā procesa laikā uzskatīja, ka ikviens no abiem attiecīgajiem pasākumiem, proti, pirmkārt, maksājuma atlikšana un, otrkārt, pa daļām veicamu maksājumu sistēma, bija jauns, nelikumīgs atbalsts, kas nav

saderīgs ar iekšējo tirgu ([apstrīdētā] lēmuma 1. pants). Tādējādi tā lika Itālijas Republikai nekavējoties faktiski atgūt summas, kas bija piešķirtas piena ražotājiem, kuri bija saņēmuši maksājuma atlikšanu, iekasējot arī procentus ([apstrīdētā] lēmuma 2. un 3. pants).”

Tiesvedība Vispārējā tiesā un pārsūdzētais spriedums

- 6 Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2013. gada 30. septembrī, Itālijas Republika cēla prasību prioritāri pilnībā atcelt apstrīdēto lēmumu. Pakārtoti tā lūdza šo lēmumu atcelt daļēji, ciktāl Komisija ar to tai uzdod atgūt individuālo atbalstu, kas atbilstoši atbalsta shēmai, kura iepriekš ir atļauta ar Padomes lēmumu, piešķirts Itālijas piena ražotājiem, kuru maksājumi ir atlikti.
- 7 Savas prasības pamatojumam Itālijas Republika izvirzīja divus pamatus, no kuriem pirmais attiecās uz Regulas Nr. 1535/2007 3. panta 7. punkta pārkāpumu un otrais – uz šīs regulas 3. panta 2. punkta, Regulas Nr. 659/1999 1. panta c) punkta un Regulas Nr. 794/2004 4. panta 1. punkta pārkāpumu un uz nepietiekamu pamatojumu.
- 8 Vispārējā tiesa apmierināja Itālijas Republikas otro pamatu un atcēla apstrīdētā lēmuma 1. panta 2. punktu, kā arī tā 2.–4. pantu, ciktāl tie attiecās uz minētā 1. panta 2. punktā paredzēto atbalsta shēmu, no vienas puses, un individuālajiem atbalstiem, kas piešķirti, to piemērojot, no otras puses, vienlaikus noraidot apelācijas sūdzību pārējā daļā.

Lietas dalībnieku prasījumi apelācijas tiesvedībā

- 9 Komisija lūdz Tiesu:
 - atcelt pārsūdzēto spriedumu;
 - noraidīt pirmajā instancē celto prasību, un
 - piespriest Itālijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus abās instancēs.
- 10 Itālijas Republika lūdz Tiesu:
 - apelācijas sūdzību noraidīt, un
 - piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Par apelācijas sūdzību

- 11 Savas apelācijas sūdzības pamatojumam Komisija norāda trīs pamatus. Pirmais pamats attiecas uz aizlieguma Vispārējai tiesai pēc savas ierosmes izvirzīt pamatu, kas attiecas uz apstrīdētā lēmuma iekšējo tiesiskumu, neievērošanu. Otrais pamats attiecas uz LESD 108. panta un Regulas Nr. 659/1999 1. panta pārkāpumu saistībā ar jēdzieniem “jauns atbalsts” un “pastāvošs atbalsts”. Visbeidzot ar trešo pamatu Komisija atsaucas uz LESD 108. panta, kā arī Regulas Nr. 659/1999 4., 6., 7., 14. un 16. panta pārkāpumu, ciktāl runa ir par procedūrām, kas ir piemērojamas jaunam atbalstam un ļaunprātīgi īstenotam atbalstam.

Par pirmo pamatu – aizliegumu pēc savas ierosmes izvirzīt pamatu, kurš attiecas uz apstrīdētā lēmuma likumību pēc būtības

Lietas dalībnieku argumenti

- 12 Ar pirmo pamatu Komisija norāda, ka Vispārējā tiesa ir lēmusi *ultra petita* un ir pārkāpusi dispozitivitātes principu, Protokola par Eiropas Savienības Tiesas statūtiem 21. pantu, kā arī Vispārējās tiesas Reglamenta 44. panta 1. punktu, pēc savas ierosmes izvirzot pamatu, kas attiecas apstrīdētā lēmuma likumību pēc būtības. Tā uzskata, ka pārsūdzētā sprieduma 39.–44. punktā Vispārējā tiesa, precizējot tajā izvirzītā otrā pamata apmēru, ir veikusi tā pārkvalificēšanu. Tādējādi tā pēc savas ierosmes esot izskatījusi jautājumu, vai pa daļām veicamu maksājumu sistēma ir jākvalificē kā pastāvošs atbalsts, nevis kā jauns atbalsts, balstoties uz grozījumu, kurus tajā veikušas Itālijas iestādes, it kā nebūtisko raksturu, kas tai lika daļēji atcelt apstrīdēto lēmumu. Pieteikumā par lietas ierosināšanu šī dalībvalsts šo jautājumu esot uzdevusi tikai saistībā ar iespējamo Regulas Nr. 794/2004 4. panta 1. punkta pārkāpumu.
- 13 Itālijas Republika apgalvo, ka šis pamats ir jānoraida kā nepamatots.

Tiesas vērtējums

- 14 No noteikumiem, kas reglamentē tiesvedību Savienības tiesās, it īpaši no Eiropas Savienības Tiesas statūtu 21. panta, kas ir piemērojams Vispārējai tiesai saskaņā ar šo statūtu 53. panta pirmo daļu, un no Vispārējās tiesas Reglamenta 44. panta 1. punkta, redakcijā, kas bija piemērojama dienā, kad tika iesniegts pieteikums par lietas ierosināšanu, izriet, ka strīda apmēru principā nosaka un ierobežo lietas dalībnieki un ka Savienības tiesa nevar lemt *ultra petita* (šajā ziņā skat. spriedumu, 2013. gada 10. decembris, Komisija/Īrija u.c., C-272/12 P, EU:C:2013:812, 27. punkts).
- 15 Kaut arī dažus pamatus var un pat vajag izvirzīt pēc savas ierosmes, piemēram, tos, kas ir saistīti ar pamatojuma nenorādīšanu vai nepietiekamu pamatojumu attiecīgajā lēmumā, kas ir būtiska formas prasība, pamatu par minētā lēmumu likumību pēc būtības, kas ir balstīts uz Līgumu vai jebkuru ar to piemērošanu saistītu tiesību normu pārkāpumiem LESD 263. panta izpratnē, Savienības tiesa var izvērtēt tikai tad, ja to ir izvirzījis prasītājs (spriedums, 2013. gada 10. decembris, Komisija/Īrija u.c., C-272/12 P, EU:C:2013:812, 28. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 16 Šajā gadījumā ir jākonstatē, ka no paša Itālijas Republikas Vispārējā tiesā izvirzītā otrā pamata formulējuma izriet, ka tas attiecas uz Regulas Nr. 659/1999 1. panta c) punkta, kurā ir definēts “jauna atbalsta” jēdziens, pārkāpumu. Turklāt iebildums, kas attiecas uz šīs tiesību normas pārkāpumu, ir formulēts atšķirīgi no tā, kurš attiecas uz Regulas Nr. 794/2004 4. panta 1. punkta pārkāpumu un uz nepietiekamu pamatojumu.
- 17 Turklāt pieteikuma par lietas ierosināšanu 54.–56. punktā Itālijas Republika norādīja, ka no maksājumu atlikšanas izrietošā atbalsta atcelšana vien jau ir līdzvērtīga sekām, kādas ir paredzētas LESD gadījumā, ja ir konstatēts šī atbalsta prettiesiskums, un tādējādi tai nebūtu jāizraisa arī tā atbalsta atcelšana, kas iepriekš likumīgi piešķirts atbilstoši pa daļām veicamu maksājumu sistēmai. Prasības pieteikuma 56. punktā tā šajā ziņā apgalvoja, ka “nav informācijas, kas varētu pierādīt, ka pastāvošā atbalsta saņēmējiem, kuriem ir piemērots apstrīdētais pasākums, būtu pienākums atmaksāt ne tikai summu, kas atbilst apstrīdētajam pasākumam, bet arī to, kura ir saņemta kā pastāvošs atbalsts (un tātad, balstoties uz lēmumu par atļaujas piešķiršanu, procentus, kas nav samaksāti pa daļām veicamu maksājumu pirmajā plānā)”.
- 18 Turklāt šī pieteikuma 57. punktā Itālijas Republika norādīja, ka “nevar arī uzskatīt, ka atgūšanas lēmuma attiecināšana arī uz pastāvošu atbalstu var leģitīmi izrietēt no tā, ka pastāv būtiski šī atbalsta grozījumi, kas var likt abus pasākumus uzskatīt par vienotu jaunu atbalstu, par kuru nav paziņots

Komisijai un kurš tādējādi ir nelikumīgs”. Šāds secinājums, viņasprāt, kā tas izriet no minētā prasības pieteikuma 58. punkta pirmā teikuma, esot “acīmredzams rezultāts jēdziena “pastāvoša atbalsta grozījumi”, kas ir atbilstīgs Regulas Nr. 659/1999 1. panta c) punkta piemērošanai, sagrozišanai”.

- 19 Tādējādi pretēji tam, ko apgalvo Komisija, Itālijas Republika savā prasības pieteikumā pirmajā instancē apgalvoja, ka Komisija ir pārkāpusi Regulas Nr. 659/1999 1. panta c) punktu, pa daļām veicamus maksājumus apstrīdētajā lēmumā kvalificējot kā jaunu un nelikumīgu atbalstu un nepamatoti liekot dalībvalstij šo atbalstu atgūt.
- 20 Turklāt, kā ģenerālvokāts to ir norādījis secinājumā 38. punktā, no Komisijas Vispārējā tiesā iesniegtā iebildumu raksta 22. un 32.–36. punkta izriet, ka tā bija sapratusi šo iebildumu, kuru tā ir rezumējusi un atspēkojusi šajā iebildumu rakstā.
- 21 No tā izriet, ka – pretēji tam, ko apgalvo Komisija, – Vispārējā tiesa nav pēc savas ierosmes izvirzījusi pamatu, kas attiecas uz apstrīdētā lēmuma likumību pēc būtības, lemjot par tajā iesniegtajā prasības pieteikumā izvirzīto otro pamatu.
- 22 Ņemot vērā iepriekš minēto, pirmais pamats ir jānoraida kā nepamatots.

Par otro pamatu – LESD 108. panta un Regulas Nr. 659/1999 1. panta pārkāpumu saistībā ar jēdzieniem “jauns atbalsts” un “pastāvošs atbalsts”

- 23 Otrais pamats būtībā ir sadalīts divās daļās. Šī pamata pirmā daļa attiecas uz to, ka atbalstu, kas īstenots, pārkāpjot nosacījumus par atļaujas saņemšanu, Vispārējā tiesa nepamatoti esot kvalificējusi kā pastāvošu atbalstu, nevis kā jaunu atbalstu. Ar minētā pamata otro daļu Komisija apgalvo, ka Vispārējā tiesa, šādi lemjot, nav ņēmusi vērā Padomes un Komisijas institucionālo līdzsvaru.
- 24 Pārbaude ir jāsāk ar minētā pamata pirmo daļu.

Lietas dalībnieku argumenti

- 25 Ar otrā pamata pirmo daļu Komisija apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi kļūdu tiesību piemērošanā, interpretējot jēdzienus “jauns atbalsts” un “pastāvošs atbalsts”. Būtībā tā apstrīd pārsūdzētā sprieduma 74.–91. punktā pausto Vispārējās tiesas vērtējumu, ka pa daļām veicamu maksājumu sistēma, kas veido pastāvošu atbalsta shēmu, kurai Padome ir piešķirusi atļauju ar nosacījumiem un kura vēlāk ir grozīta, pārkāpjot šīs shēmas nosacījumus par atļaujas saņemšanu, ir jāuzskata par pastāvošu atbalsta shēmu, nevis par jaunu atbalsta shēmu, jo Komisija nav pierādījusi, ka šie grozījumi ietekmē pašu iepriekš pastāvējušā pasākuma būtību.
- 26 Itālijas Republika norāda, ka Vispārējā tiesa, lai pastāvošu atbalstu pārkvalificētu par jaunu atbalstu, pamatoti Komisijai pieprasīja, lai tā iesniegtu pierādījumus, ka esošas atbalsta shēmas nosacījumu par atļaujas saņemšanu pārkāpums ir būtiski minētās shēmas grozījumi, kas, kā uzskata šī dalībvalsts, ir jānovērtē, ņemot vērā Regulas Nr. 794/2004 4. panta 1. punktu. No judikatūras izrietot, ka tikai tad, ja pastāvošā atbalstā veiktie grozījumi nav skaidri nodalāmi no sākotnējās atbalsta shēmas un ja šie grozījumi ietekmē arī pašu šīs sākotnējās shēmas būtību, pēdējā minētā esot pārveidota par jaunu atbalsta shēmu (Tiesas spriedums, 1984. gada 9. oktobris, *Heineken Brouwerijen*, 91/83 un 127/83, EU:C:1984:307, 21. un 22. punkts, kā arī Vispārējās tiesas spriedums, 2002. gada 30. aprīlis, *Government of Gibraltar/Komisija*, T-195/01 un T-207/01, EU:T:2002:111). Turklāt no Tiesas judikatūras izrietot, ka minētie judikatūrā paredzētie kritēriji ir piemērojami arī tad, kad grozījumi veido pastāvošas atbalsta shēmas nosacījumu par atļaujas saņemšanu pārkāpumu (spriedums, 2013. gada 13. jūnijs, *HGA u.c./Komisija*, no C-630/11 P līdz C-633/11 P, EU:C:2013:387, 91., 94., kā arī 95. punkts).

- 27 Šajā ziņā Itālijas Republika norāda, ka, ja pastāvošs atbalsts pēc grozījumu izdarīšanas varētu tikt pārkvalificēts par jaunu atbalstu, kaut arī šie grozījumi nav ietekmējuši pašu pastāvošā atbalsta būtību, tiktu pārveidots valsts atbalsta kontroles procedūras raksturs, kam tādējādi piemistu sankcijas īpašības.
- 28 Itālijas Republika piebilst, ka Komisijai katrā ziņā ir iespēja izmantot citus procesuālos līdzekļus valsts atbalsta kontroles ietvaros.
- 29 Tādējādi, ja pastāvošā atbalstā veiktie grozījumi paši par sevi ir jauns un tādējādi nelikumīgs atbalsts, Komisija varēja pieņemt lēmumu, aizliedzot īstenot pasākumu, ar kuru ir ieviests šis jaunais atbalsts, vai gadījumā, ja šis pasākums jau ir īstenots, uzdodot jauno atbalstu atgūt, tādējādi atjaunojot apstākļus, kādos pastāvošais atbalsts bija atļauts. Šis risinājums esot tas, kāds ir izvēlēts pārsūdzētajā spriedumā.

Tiesas vērtējums

- 30 Ar šī pamata pirmo daļu Komisija apstrīd jēdzienu “jauns atbalsts” un “pastāvošs atbalsts” Regulas Nr. 659/1999 1. panta b) un c) punkta izpratnē interpretāciju, ar kuru ir pamatota pārsūdzētā sprieduma 74.–91. punktā ietvertā Vispārējās tiesas argumentācija.
- 31 Vispirms ir jānorāda, ka minētā sprieduma 69.–76. punktā no dažādiem procesuālajiem līdzekļiem, kurus Komisijai bija iespēja izmantot, ja dalībvalsts nav izpildījusi lēmumu, kurā atbalsts vai atbalsta shēma ar dažiem nosacījumiem ir atzīta par saderīgu ar iekšējo tirgu, Vispārējā tiesa ir minējusi Regulas Nr. 659/1999 III nodaļā paredzēto procedūru nelikumīgā atbalsta jomā.
- 32 Minētā sprieduma 69. un 70. punktā Vispārējā tiesa šajā ziņā norādīja, ka, “tā kā Itālijas Republikai pārņemto pārkāpumu veidoja tāda pasākuma noteikšana, ko var kvalificēt par jaunu atbalstu, Komisijai bija tiesības izmantot [šo] procedūru [...], lai pārbaudītu šo pasākumu, kā tā to šajā gadījumā nolēma darīt”, bet “šajā ziņā tai bija jāievēro būtiskie nosacījumi, kuri ne tikai maksājuma atlikšanu atsevišķi, bet arī visu iepriekš pastāvējušo pa daļām veicamo maksājumu sistēmu ļauj kvalificēt kā jaunu un nelikumīgu atbalstu vai atbalsta shēmu”.
- 33 Tā paša sprieduma 76. punktā Vispārējā tiesa uzskatīja, ka “Komisijas iespējai kā jaunu atbalstu un attiecīgā gadījumā kā nelikumīgu atbalstu kvalificēt ne tikai pastāvoša atbalsta grozījumu, bet arī visu pastāvošo atbalstu kopumā, uz kuru attiecas šis grozījums, būtībā ir izvirzīts nosacījums, ka šai iestādei ir jāpierāda, ka minētie grozījumi ietekmē pašu iepriekš pastāvējušā pasākuma būtību”. Tā piebilda, ka “gadījumā, ja attiecīgā dalībvalsts administratīvā procesa laikā apgalvo vai nu, ka šie grozījumi ir skaidri nodalāmi no iepriekš pastāvējušā pasākuma, vai arī, ka tiem piemīt tīri formāls vai administratīvs raksturs un tie nevar ietekmēt šī pasākuma saderības ar iekšējo tirgu vērtējumu, Komisijai ir jāpamato iemesli, kuru dēļ [šis dalībvalsts argumenti] tai šķiet nepamatoti”.
- 34 Pārsūdzētā sprieduma 78.–80. punktā Vispārējā tiesa uzskatīja, ka Komisija apstrīdētajā lēmumā nav pierādījusi, ka maksājumu atlikšana ietekmē pašu pa daļām veicamo maksājumu sistēmas būtību, jo Komisija uzskatīja, ka šim jautājumam nav nozīmes.
- 35 Tādējādi minētā sprieduma 81. un 82. punktā Vispārējā tiesa atzina, ka Komisija ne tikai “nav ņēmusi vērā jēdzienu “jauns atbalsts”, pastāvošu atbalsta shēmu pārkvalificējot par jaunu nelikumīgu atbalstu, neievērojot Regulā Nr. 659/1999 paredzētos būtiskos nosacījumus”, bet arī nepamatoti izdevusi rīkojumu atgūt atbalstu, kas piešķirts saskaņā ar pastāvošo atbalsta shēmu. Tādējādi minētā sprieduma 83.–91. punktā tā noraidīja Komisijas argumentus, kuru mērķis bija pierādīt, ka tas, ka Itālijas iestādes nav ievērojušas kādu no nosacījumiem, kas ir izvirzīti Padomes sniegtajam paziņojumam par saderību, būtībā izraisa pastāvošās atbalsta shēmas pārkvalificēšanu par jaunu un nelikumīgu atbalstu.
- 36 Tātad ir jāpārbauda, vai, kā apgalvo Komisija, Vispārējās tiesas argumentācijā nav pieļauta kļūda tiesību piemērošanā.

- 37 Saskaņā ar Padomes lēmumu, kā tas izriet no minētā lēmuma 1. panta, Itālijas Republikai 2003. gadā bija atļauts piena ražotāju vietā Savienības budžetā iemaksāt summu, kas tiem jāmaksā kā papildnodeva par pienu un piena produktiem attiecībā uz laikposmu no 1995./1996. līdz 2001./2002. tirdzniecības gadam, un ļaut minētajiem ražotājiem vairāku gadu gaitā samaksāt parādu Itālijas Republikai atlikta maksājuma veidā, nepiemērojot procentu likmi. Ar minēto lēmumu atļauto atbalsta shēmu tādējādi būtībā veidoja aizdevumu piešķiršana Itālijas piena ražotājiem bez procentiem, kuru atmaksa bija sadalīta pa daļām pa vairākiem gadiem.
- 38 No Padomes lēmuma 1. panta izriet, ka tā uzskatīja, ka “izņēmuma kārtā” pa daļām veicamu maksājumu sistēma ir saderīga ar iekšējo tirgu, un šai saderībai izvirzīja nosacījumu, ka, pirmkārt, “parāds tiek atmaksāts pilnībā, katru gadu veicot vienādus maksājumus”, un, otrkārt, “atmaksāšanas laikposms, kas sākas 2004. gada 1. janvārī, nepārsniedz četrpadsmit gadus”.
- 39 Šī lēmuma 8. apsvērumā, kas attiecas uz vienu no iemesliem, ar kuriem ir pamatots minētais lēmums, ir noteikts, ka Padome uzskatīja, ka, “lai novērstu to, ka attiecīgajiem Itālijas piena ražotājiem rodas nepārvaramas finansiālas problēmas, ko varētu izraisīt tūlītēja visu to summu atgūšana, kuras ir jāsamaksā [Kopienai kā papildnodeva par pienu un piena produktiem tāpēc, ka šie ražotāji ir pārsnieguši references daudzumus laikposmā no 1995./1996. līdz 2001./2002. gadam], un lai tādējādi mazinātu pastāvošo sociālo spiedienu”, “ārkārtas apstākļi [...] pamato to, ka atbalsts, ko Itālijas Republika bija paredzējusi piešķirt šiem piena ražotājiem avansa un atlikta maksājumu formā, tiek uzskatīts par saderīgu ar [iekšējo] tirgu, atkāpjoties no [LESD 107]. panta, ja vien ir ievēroti šajā lēmumā paredzētie nosacījumi”.
- 40 Tādējādi no Padomes lēmuma 1. panta, kas aplūkots kopā ar tā 8. apsvērumu, izriet, ka Padome šī ārkārtas atbalsta piešķiršanai skaidri izvirzīja prasību, ka piena ražotājiem ir jāievēro divi nosacījumi, proti, pirmkārt, to pienākums pilnībā atmaksāt piešķirto atbalstu, katru gadu veicot vienādus maksājumus, un, otrkārt, atmaksāšanas laikposms nedrīkst pārsniegt pa daļām veicamu maksājumu plānu, kas sāk darboties 2004. gada 1. janvārī un nepārsniedz četrpadsmit gadus, robežas.
- 41 Tādējādi no minētā lēmuma izriet, ka Padome uzskatīja, ka minētās shēmas saderība ar iekšējo tirgu un, *in fine*, tās atļaušana ir atkarīga no šī paša lēmuma 1. pantā paredzēto nosacījumu izpildes.
- 42 Tomēr ar 2011. gada 26. februāra *legge n. 10, Conversione in legge, con modificazioni, del decreto-legge 29 dicembre 2010, n. 225, recante proroga di termini previsti da disposizioni legislative e di interventi urgenti in materia tributaria e di sostegno alle imprese e alle famiglie* (Likums Nr. 10, ar ko ar grozījumiem par likumu pārveido 2010. gada 29. decembra Leģislatīvo dekrētu Nr. 225, ar kuru pagarina tiesību aktos paredzētos termiņus un steidzamos pasākumus nodokļu jomā, kā arī atbalstu uzņēmumiem un ģimenēm) (2011. gada 26. februāra *GURI* Nr. 47 kārtējais pielikums Nr. 53), kas stājās spēkā 2011. gada 27. februārī, Itālijas Republika līdz 2011. gada 30. jūnijam atlika tās ikgadējā maksājuma daļas samaksu, kuras termiņš beidzās 2010. gada 31. decembrī.
- 43 Šī maksājuma atlikšana bija pretrunā Padomes lēmuma 1. pantā paredzētajam nosacījumam, ka Itālijas Republikas piešķirtie aizdevumi bez procentiem tiek atmaksāti, katru gadu veicot vienādus maksājumus, proti, nosacījumam, kura izpildi Padome bija atzinusi par tādu, kas nodrošina atbalsta saderību ar iekšējo tirgu.
- 44 Tādējādi ir jākonstatē, ka ar šī sprieduma 42. punktā izklāstītajiem tiesību aktu grozījumiem Padomes lēmumā atļautā atbalsta shēma tika pārveidota par jaunu un nelikumīgu atbalstu.
- 45 Šis secinājums izriet no Regulas Nr. 659/1999 1. panta c) punkta teksta, konteksta un mērķa analīzes.

- 46 “Jaunu atbalstu” saskaņā ar šī 1. panta c) punktu veido “atbalsts, t.i., atbalsta shēmas un individuāls atbalsts, kas nav pastāvošs atbalsts, tostarp pastāvoša atbalsta grozījumi”. Tā kā šīs tiesību normas formulējums ir plašs, tā var attiekties ne tikai uz pašiem grozījumiem, bet arī uz atbalstu, uz ko attiecas šie grozījumi.
- 47 Turklāt ir jāatgādina, ka saskaņā ar minētās regulas 1. panta b) punkta ii) apakšpunktu “pastāvošs atbalsts” tiek saprasts kā “atļauts atbalsts, t.i., atbalsta shēmas un individuāls atbalsts, ko atļāvusi Komisija vai Padome”. Tādējādi atbalsts, par kuru ir pieņemts lēmums par atļaujas piešķiršanu un uz kuru pēc grozījumiem, kas neatbilst kādam nosacījumam, kurš šajā lēmumā ir paredzēts, lai nodrošinātu šī atbalsta saderību ar iekšējo tirgu, vairs neattiecas lēmums, ar kuru tam tika piešķirta atļauja, var veidot jaunu atbalstu.
- 48 Taču maksājuma atlikšana nav pilnībā administratīvs vai formāls grozījums un tā nevar arī tikt kvalificēta kā atbalsta shēmas sākotnējā budžeta palielinājums Regulas Nr. 794/2004 4. panta 1. punkta izpratnē. Šis pasākums tika veikts, neievērojot nosacījumu par atļaujas saņemšanu, kas reglamentē atbalsta, ko Padome ir atļāvusi izņēmuma kārtībā, atmaksāšanu saskaņā ar LESD 108. panta 2. punkta trešo daļu, t.i., nosacījumu, ko Padome atzina par tādu, kas nodrošina attiecīgās atbalsta shēmas saderību ar iekšējo tirgu. Tādējādi – pretēji tam, ko apgalvo Itālijas Republika, – Komisija, pamatojoties tikai uz minētā nosacījuma neievērošanu, pamatoti secināja, ka pastāv jauns atbalsts.
- 49 Jāpiebilst, ka pietiekami plaša jēdziena “jauns atbalsts” interpretācija Regulas Nr. 659/1999 1. panta c) punkta izpratnē, kas ļauj ietvert ne tikai grozījumus, ko attiecīgā dalībvalsts ir veikusi pastāvošā atbalsta shēmā, pārkāpjot tās atļaujas piešķiršanas nosacījumus, bet arī visu grozīto atbalsta shēmu, ļauj nodrošināt valsts atbalsta kontroles sistēmas efektivitāti Savienībā, mudinot attiecīgo dalībvalsti ievērot atbalsta shēmas atļaušanas nosacījumus. Tādējādi gadījumā, ja dalībvalsts groza pastāvošu atbalsta shēmu, pārkāpjot kādu tās atļaujas piešķiršanas nosacījumu, šai dalībvalstij nav nekādas garantijas, ka minētais grozījums neietekmēs atļauto atbalsta shēmu un ka atbilstoši šai shēmai piešķirtās priekšrocības tādējādi saglabāsies.
- 50 Tiesas judikatūra, ko Itālijas Republika ir minējusi savas šī sprieduma 26. punktā izklāstītās argumentācijas pamatošanai, šajā gadījumā nav lietderīga.
- 51 Pirmkārt, no 1984. gada 9. oktobra sprieduma *Heineken Brouwerijen* (91/83 un 127/83, EU:C:1984:307) 21. punkta izriet, ka, ja sākotnēji paziņotajā projektā pa to laiku ir izdarīts grozījums, par kuru Komisija nav bijusi informēta, LESD 108. panta 3. punktā ietvertais īstenošanas aizliegums ir piemērojams šādi grozītajam projektam kopumā. Citādi būtu tikai tad, ja šis grozījums patiesībā veidotu atsevišķu atbalsta pasākumu, par kuru būtu jāveic atsevišķs vērtējums un kurš nevarētu ietekmēt vērtējumu, ko Komisija jau veikusi attiecībā uz sākotnējo atbalsta projektu, un šajā gadījumā šis aizliegums attiektos tikai uz pasākumu, kurš ir ieviests ar minēto grozījumu. Ņemot vērā šī sprieduma 43. punktā izdarīto secinājumu, pēdējais minētais gadījums neattiecas uz konkrēto grozījumu, ciktāl tas ietekmē nosacījumu, kas bija izvirzīts paziņojumam par sākotnējā atbalsta projekta saderību.
- 52 Otrkārt, 2013. gada 13. jūnija sprieduma *HGA u.c./Komisija* (no C-630/11 P līdz C-633/11 P, EU:C:2013:387) 89.–95. punktā Tiesa pārbaudīja, vai grozījums, kas izdarīts sākotnējā atbalsta shēmā, pārkāpjot minētās atbalsta shēmas apstiprināšanas nosacījumus, ir pastāvoša atbalsta grozījums Regulas Nr. 659/1999 1. panta c) punkta izpratnē, tādējādi radot jaunu un nelikumīgu atbalstu. Tā savukārt nepārbaudīja šī grozījuma ietekmi uz sākotnējo atbalsta shēmu.
- 53 Pārsūdzētā sprieduma 76. punktā Vispārējā tiesa prasīja, lai Komisija pierādītu, ka pastāvošajā atbalstā izdarītais grozījums ietekmē pašu iepriekš pastāvējušā pasākuma būtību, lai kā jaunu un attiecīgā gadījumā kā nelikumīgu atbalstu kvalificētu ne tikai minēto grozījumu, bet arī visu pastāvošo atbalstu, uz kuru attiecas grozījums.

- 54 Šādi rīkojoties, Vispārējā tiesa neievēroja “jauna atbalsta” jēdzienu Regulas Nr. 659/1999 1. panta c) punkta izpratnē un tādējādi pieļāva kļūdu tiesību piemērošanā. Kā izriet no šī sprieduma 46.–52. punkta un kā to būtībā ir norādījis ģenerāladvokāts secinājumu 76. punktā, pastāvošs atbalsts, kas ir grozīts, pārkāpjot Komisijas vai Padomes izvirzītos saderības nosacījumus, nevar tikt uzskatīts par atļautu un tāpēc tas kopumā zaudē savu pastāvoša atbalsta statusu.
- 55 Tādējādi, pārsūdzētā sprieduma 81. un 82. punktā pēc tā 77.–80. punktā veiktās apstrīdētā lēmuma pamatojuma pārbaudes atzīstot, ka “Komisija ir ne vien ignorējusi jēdzienu “jauns atbalsts”, pastāvošu atbalsta shēmu pārkvalificējot par jaunu nelikumīgu atbalstu, neizpildot pamatnosacījumus, kas ir paredzēti Regulā Nr. 659/1999 un judikatūrā šajā jautājumā”, bet “tā ir arī nepamatoti likusi no piena ražotājiem, kam ir piemērota maksājuma atlikšana, [...] atgūt individuālos atbalstus, kuri ir piešķirti [...] saskaņā ar minēto pastāvošo atbalsta shēmu”, Vispārējā tiesa ir pieļāvusi vēl vienu kļūdu tiesību piemērošanā.
- 56 Ņemot vērā iepriekš izklāstītos apsvērumus, ir jāapmierina otrais pamats un jāatceļ pārsūdzētā sprieduma rezolutīvās daļas 1) un 2) punkts, nepārbaudot ne otrā pamata otro daļu, ne trešo pamatu.
- 57 Ņemot vērā daļēju pārsūdzētā sprieduma atcelšanu, ir jāatceļ arī Vispārējās tiesas lēmums par tiesāšanās izdevumiem un tādējādi pārsūdzētā sprieduma rezolutīvās daļas 4) punkts.

Par prasību Vispārējā tiesā

- 58 Atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas statūtu 61. panta pirmajai daļai Vispārējās tiesas nolēmuma atcelšanas gadījumā Tiesa pati var taisīt galīgo spriedumu lietā, ja to ļauj tiesvedības stadija. Tā tas ir šajā gadījumā.
- 59 No šī sprieduma 30.–52. punkta izriet, ka Itālijas Republikas iebildumi, kas ir izvirzīti tās prasības Vispārējā tiesā otrajā pamatā un kas attiecas uz apstrīdētā lēmuma pamatotību, ir jānoraida kā nepamatoti. Tā kā pirmais pamats, kā arī pārējie otrajā pamatā izvirzītie iebildumi Vispārējā tiesā ir noraidīti, prasība ir jānoraida kopumā.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 60 Tiesas Reglamenta 184. panta 2. punktā ir paredzēts, ka, ja apelācija ir pamatota un Tiesa lietā taisa galīgo spriedumu, tā lemj par tiesāšanās izdevumiem.
- 61 Atbilstoši tā paša reglamenta 138. panta 1. punktam, kas piemērojams apelācijas tiesvedībā, pamatojoties uz Reglamenta 184. panta 1. punktu, lietas dalībniekam, kuram spriedums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram spriedums ir labvēlīgs.
- 62 Tā kā Komisija ir prasījusi piespriezt Itālijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus un tā kā šis spriedums Itālijas Republikai ir nelabvēlīgs, tai ir jāpiespriež segt savus, kā arī atlīdzināt Komisijas tiesāšanās izdevumus apelācijas tiesvedībā. Turklāt, tā kā Itālijas Republikas prasība Vispārējā tiesā ir noraidīta kopumā, tai ir jāpiespriež segt savus, kā arī atlīdzināt Komisijas tiesāšanās izdevumus, kas tai radušies tiesvedībā pirmajā instancē.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (ceturtā palāta) nospriež:

- 1) Eiropas Savienības Vispārējās tiesas 2015. gada 24. jūnija sprieduma Itālija/Komisija (T-527/13, EU:T:2015:429) rezolutīvās daļas 1), 2) un 4) punktu atcelt;**

- 2) **[ar labojumiem, kas izdarīti ar 2017. gada 21. novembra rīkojumu] Itālijas Republikas celto prasību Eiropas Savienības Vispārējā tiesā lietā T-527/13 noraidīt;**
- 3) Itālijas Republika sedz savus un atlīdzina Eiropas Komisijas tiesāšanās izdevumus, kas radušies tiesvedībā pirmajā instancē un apelācijas tiesvedībā.

[Paraksti]